پر ماشومانو باندې تېري کوونکو ته سزا نه ورکول کیږي

Zulmai Ashna **:Author**
ځايي خلک د عدلي سيستم د نشتوالي له امله قومي جرګو ته مخ اړوي.

د شمال ختيځ ولايت، تخار فعالان ګوته څنډي، پر ماشومانو باندې له سلګونو جنسي تېريو سره سره، چې هر کال يې په اړه پوليسو ته خبر ورکول کيږي، د ګوتو په شمېر جنايي څيړنې سر ته رسيږي.

هغوی دعوی کوي، نه يوازې دا چې پوليس د دغو پېښو په څېړنو کې زړه نازړه دي، بلکې د پراخ فساد شتون هم عدلي ارګانونو ته د دغه پېښو د رسيدو مخه نيسي. له دغه راز جرمونو سره مل شرم هم د دې لامل کيږي، چې د قرباني شوي ماشوم کورنۍ غوره وبولي قومي جرګو او نورو غير رسمي ځايونو ته مراجعه وکړي.

آی ډبليو پي آر په يوې دوې مياشتنۍ سروې کې پر ماشومانو باندې د دوو کلونو په اوږدو کې پر ادعا شوو ۳۸ جنسي تېريو څېړنه کړې.

په دغو پېښو کې د قرباني شوو ماشومانو کورنيو پوليسو ته شکايتونه کړي، خو د هغوی موضوعګانې څارنوالۍ ته هيڅ استول شوي نه دي.

يوه بېلګه يې د نڅاګرو ماشومانو د ساتلو عمل دی، چې د «بچه بازۍ» په نامه ياديږي. په دغه دود کې، چې د بشري حقونو فعالان او ديني عالمان يې غندنه کوي، د لوړ عمر نارينه ګان د تنکي عمر هلکان په شخصي محفلونو کې نڅوي او له هغې وروسته پرې زياتره جنسي تېری کيږي.

د وسيم راحل، په نامه يوه ارواپوه آی ډبليو پي آر ته وويل، د بچه بازۍ په عمل کې پر ماشومانو جنسي تېری کيږي، چې عمده لامل يې بېوزلتوب او د کورنيو د ماشومانو د شمېر زياتوالی دی.

حيات الله مولوي زاده له څلورو کلونو راهيسې د تخار د پوليسو د ماشومانو د حقونو د حمايت د څانګې مشر دی. هغه وويل، هغه په دې اند دی چې زياتره تورن بريدګر د جنايي څېړنو په رياست کې له چارواکو سره تړاو لري، له دې امله د هغوی د تعقيب مخه نيول کيږي.

هغه وويل: «د تخار پوليس د عدالت په پرتله شخصی اړيکو ته اهميت ورکوي. له دې امله خلک د قانون پر پلي کيدو باور نه لري.» هغه زياته کړه، د کورنيو چارو د وزارت له خوا د څار د نشتوالي له امله دا عمل له يوه کال څخه بل ته دوام پيدا کوي.

هغه وويل: «له عدالت سره د پوليسو مخالفت له قانون څخه څرګند سرغړاوی دی.»

مولوي زاده د اټکل له مخې هر کال په دغه ولايت کې د ماشومانو د جنسي تيرۍ د ۴۰۰ پېښو رپوټ ورکول کيږي.

د ځايي پوليسو څانګه د دغه رپوټونو په تعقيب کې پاتې راغلی دی. هغوی غوره بولي چې دا پېښې د پوليسو پر ځای قومي جرګې ته وړاندې شي.

يو شمېر پېښې تعقيب شوي، خو بريدګرو ته ډېره سپکه سزا ورکړل شوې ده.

د تالقانو د ښار د مارشال فهيم د ګذر اوسيدونکي، شرافت الله (مستعار نوم) آی ډبليو پي آر ته وويل، د ۲۰۱۷ د کال د دسمبر په ۲۳ نېټه ماښام مهال د بالاک په ورته بوز سيمه کې د خپلو خپلوانو د ليدلو په موخه له خپل کور څخه تر وتلو وروسته تر بريد لاندې راغی. د لارې په اوږدو کې يې د ډوډۍ پخولو د يوې هټۍ له خاوند، نقيب الله سره وکتل. نقيب لله هغه ته وويل، اوس ډېر ناوخته دی چې هغه لرې ځای ته ځې. هغه ته يې وويل، د هغه په هټۍ کې شپه تېره کړي. هلک په هغه ځای کې نابلده و، ويې ويل، بله چاره نه لري پرته له دې چې هلته پاتې شي. کله چې نانوايي ته راورسېدل، نقيب الله ورته ډوډۍ او څښاک ورکړل.

شرافت الله وويل: «کله چې شپه شوه او د خوب وخت راغی، نقيب الله زما خواته راغی او ويې ويل هوا ډېره سړه ده، غواړي له ما سره ويده شي چې دواړه تاوده واوسي. وروسته يې راته وويل، د خولې له لارې ورسره سکس وکړم، ما ورته «نه» وويل، خو هغه راباندې تېری وکړ.»

نقيب الله له هغه وروسته بندي شو چې د کلي يو مشر پوليسو ته خبر ورکړ. د نقيب الله د دفاع وکيلې، فريدې شجاعي آی ډبليو پي آر ته وويل، د تخار ابتدايي محکمې د هغې مؤکل ته د ۲۰۱۸ کال د مارچ په ۱۷ نېټه څلور مياشتې د بند سزا اورولې ده.

يو بل هلک، د تخار د چال د ولسوالۍ د جيتبر د کلي اوسيدونکي، ۱۲ کلن شهاب الدين (مستعار نوم) آی ډبليو پي آر ته وويل، کله چې د ۲۰۱۷ کال د نومبر په يووېشتمه سهار لمانځه ته په لاره وم يو ځوان راباندې تېری وکړ. هغه وويل ۱۸ کلن، ميرويس هغه په زوره يوې متروکې ودانۍ ته يوړ.

شهاب الدين وويل: «ما زګيروي کول او چيغې مې وهلې، خو هيچا مې غږ نه اورېده. وروسته مې ميرويس پرتوګ وايست او تېری يې راباندې وکړ.»

د هلک مور آی ډبليو پي آر ته وويل، زوی يې په داسې حال کې وليد چې وينې ترې بهيدې او بېخوده و. د هغه کورنۍ پوليسو ته خبر ورکړ. د شهاب الدين طبي کتنه تر سره شوه او پر هلک [جنسي] تېري تاييد شو.

د تخار د ابتدايي محکمې څارنوال، نجيب الله صبوري وويل، ميرويس ته د ۲۰۱۷ کال د دسمبر په ۳۱ د بند درې کاله سزا واورول شوه.

د ميرويس په قضيه کې ادعا شوی تېری د تثبيت لپاره د ولايت عدلي طب ته وړاندې شو، ترڅو ثابته شي چې عمل سرته رسيدلی دی.

د تخار ولايت د عامې روغتيا په رياست کې د عدلي طب رئيس، محمد شفيق وويل، څو څو ځلې پخپله تر فشار لاندې راغلی چې د جنسي تېرې عمل تاييد نه کړي.

شفيق وويل، په تېر کال کې يې پر ماشومانو باندې د جنسي تېرې ۹۷ پېښې ثبتې کړې دي. په دغه ډله کې ۵۵ پېښې پر نجونو او ۴۲ پر هلکانو باندې د جنسي تېري پېښې دی. زياتره دا پېښې د تخار ولايت په ولسواليو کې سر ته رسېدلي دي.

شفيق وويل، يو کال دمخه هغوی د جنسي تېريو د پېښو د شمېر د ثبت د بهير وسايل نه درلودل، له دې امله هغوی نشو کولای د تېرو پېښو شمېرې په ګوته کړي. په کابل کې د عامې روغتيا وزارت له هغوی هم د پېښو د ثبت غوښتنه کړې نه ده.

هغه وويل، د هغه په اند هر کال د جنسي تيري شاوخوا ۱۰۰ پېښې هغوی ته استول کيږي.

شفيق وويل، که چېرته د عدلي طب په ازموينه کې د پېښې پخلی وشي چې پر هلک رښتيا هم تېری شوی، نو موندنې د تخار ولايت څارنوال ته استول کيږي. په تېرو کلونو کې به چارواکو پر هغوی فشار راوړ چې نتيجه بدله کړي.

شفيق وويل: «څارنوالانو ما ته ګواښونه کړی او فشار يې راباندې راوستی چې د عدلی طب مثبته نتېجه منفي وښيم. سره له دې چې ما نه غوښتل، خو مجبورېدم چې د هغی خبره ومنم.»

د تخار د حقوقپوهانو د ټولنې رئيس، سيد اکبر آی ډبليو پی آر ته وويل، په تخار ولايت کې پر ماشومانو د جنسي تېري پېښې د رسمي ورکړل شوو شمېرو په پرتله ډېرې لوړې دي. هغه وويل، د جنسي تېري د شرم له امله هم د زياترو پېښو په اړه رپوټ نه ورکول کيږي.

اکبر وويل: «زه انګېرم چې د جنسي تجاوز پېښې عدلي او قضايي ادارو ته نه وړاندې کيږي. له دې امله عدالت سرته نه رسيږي او د قرباني شوو خلکو له حقونو څخه سرغړونه کيږي.»

آی ډبليو پي آر اووه ځله د تخار ولايت د استيناف له څارنوال، محمد غوث اميري څخه د مرکې غوښتنه وکړه، چې د شفيق د اندېښنې په اړه معلومات ورکړي، خو اميري له آی ډبليو پي آر سره له مرکې کولو ډډه وکړه.

Location: Afghanistan
Topic: Children
Focus: Afghanistan: Supporting Investigative Reporting & Civil Society

---

Source URL: https://iwpr.net/ps/global-voices/%D9%BE%D8%B1-%D9%85%D8%A7%D8%B4%D9%88%D9%85%D8%A7%D9%86%D9%88-%D8%A8%D8%A7%D9%86%D8%AF%DB%90-%D8%AA%DB%90%D8%B1%D9%8A-%DA%A9%D9%88%D9%88%D9%86%DA%A9%D9%88-%D8%AA%D9%87-%D8%B3%D8%B2%D8%A7-%D9%86%D9%87-%D9%88%D8%B1%DA%A9%D9%88%D9%84